

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quæstio Prima. An Essentia Angeli sit medium cognoscendi se, & alia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

DISPUTATIO III. DE SPECIEBUS ET MEDIO COGNITIONIS ANGELICÆ.

Medium cognitionis Angelicæ vocem illam, quâ mediante, seu quâ accedente completur efficacia intellectus Angelici ad cognitionem, potestq; considerari duplex, unum tenens se ex parte potentia, alterum ex parte objecti; prioris generis sunt habitus, posterioris species impressæ, de primo difficultas nulla est, certum enim est, intellectum Angelici indigere huiusmodi medio ad claram Dei visionem, non species, ac anima beatorum, item ad cognitionem fidei infusa, vel saltem indiget auxilio actuali supplete talem habitus defectum; Habitibus autem scientiæ a speciebus impressis distincti, veluti superflui in intellectu Angelico non dantur, utpote qui ex se satis expeditus est & ad objecta cognoscenda satis inclinatus. De altero, quod se tenet ex parte objecti eximia est difficultas, & tale medium vel est ipsa substantia & essentia, vel species impressæ, de utroq; in hac Disputatione.

QUÆSTIO I.

An essentia Angeli sit medium cognoscendi se & alia?

Probatur primò: Quia intellectus humanus potest cum solo concursu phantasmatum, & specierum intelligere omne intelligibile actu & proportionatum; ergo etiam Angelicus suam essentiam actu intelligibilem, ab omnimoda paritate & à fortiori, quia omne quod intellectivo imperfecto convenit, perfectiori magis perfecto modo competere debet, sed &c. ergo.

Probatur secundo: Si Angelus non potest intelligere essentiam suam, nisi ut relucet in habitu, hoc idem est; vel quia objectum non est intelligibile, nisi ut relucens in tali habitu; vel quia non est huic intellectui intelligibile, nisi ut sic relucens; vel quia requiritur præsentia objecti per informationem; Neutro modo obstat, ergo: Non primo, quia tunc Deus non posset illa cognoscere, nisi per, vel in habitu; nihil enim cognoscit, nisi quod est cognoscibile: nec secundo, quia huic intellectui est maxime proportionata; nihil enim magis proportionatum sibi, quam res ipsamet; Nec deniq; tertio, quia non requiritur præsentia per informationem, ut aliquid sit intelligibile, quia alioquin Deus non cognosceret essentiam suam.

Dices pro Henrico, neutrum illorum modorum esse, sed quia intellectus Angelicus non potest intelligere aliquam essentiam ut singularem, sed ut abstractam à conditionibus individualibus, unde, quia essentia Angeli, ut in se existens, est singularis, ut verò relucet in habitu, representatur universalis, idem talis habitus est necessarius, ut Angelus se cognoscat. Sed Contra: Hinc sequeretur, quod Deus non posset seipsum intelligere, quia est singularissimus. Nec impedit limitatio, quia tunc quidditas Angeli non esset per se ab ipso Deo intelligibilis: Nec est ibi materialitas, nec aliqua alia conditio impediens, ergo.

Dico 2. Angelum immediate seipsum cognoscit intuitivè per suam essentiam, tanquam per comprincipium objective motum sui intellectus, ad efficiendam partialiter sui notitiam.

Probatur primò ex D. Augustino 2. Trinit. ubi dicit cap. 2. Ex visibili & vidente gignitur cognitio. Ex quo sic argumentor: Uuuuu a Omnis

I. Ad visionem indigent habitibus non reor habitibus scientiæ.

II. Angelus cognoscit se.

III. Difficultas est quomodo.

V. Ad cognoscendum se non indiget habitu.

V. Angelus cognoscit se per suam Essentiam.

F. Amandi Hermann Metaphysica.

Omnis causa partialis actu existens activa in suo ordine, si fuerit debite conjuncta alteri causa, absque alio medio producit effectum sibi commensuratum, sed essentia Angeli est in se actu intelligibilis, debite præfens objective proprio intellectui, non minus, imò magis, quam visibile videnti, ergò sicut ex istis, Augustino teste, gignitur visio, ita absque alio medio gignitur intellectio ex essentia Angeli, & ejus intellectu. Imò lib. 9. Trin. 12. expressè docet conclusionem, ait enim: Mens, cum se ipsam cognoscit, sola parens est notitiæ suæ, & cognitum enim, & cognitor ipsa est.

Probatur secundo: Quidquid potest causari ab aliquo secundum quid tale, potest etiam causari ab illo, quod est simpliciter tale, si utrumque est conveniens actioni. sed essentia Angeli, ut in specie existens, est secundum quid tale tantum, & potest causare in intellectu Angelico cognitionem, ergò magis ipsa essentia, major patet, & minor, quoad secundam partem, est adversariorum, probatur proinde quoad primam. Angelus in specie intelligibili habet esse diminutum, non secus, ac quodecunque aliud objectum, quia solummodo in similitudine & representabilitate, quæ causatur in virtute objecti, ergò.

VII.

Dices: Hinc sequeretur, quòd res materiales sine specie sensibili, & intelligibili possint causare cognitionem, quod tamen pro inconvenienti habetur, sequela autem probatur: Quia res sensibilis in se præfens, est simpliciter talis, & in specie tantum secundum quid talis, ergò. R. negando sequelam, cujus probationis ant. distingo, est simpliciter talis, & actu intelligibilis, ut talis, nego ant. ut simpliciter talis, & potentiâ tantum intelligibilis, concedo ant. & nego consequ. quia ad hoc ut aliquid sit intelligibile, non sufficit, quòd sit præfens in entitate simpliciter tali, sed in entitate proportionata, ens autem sensibile & materiale non est proportionatum ad intellectum de se simpliciter, sed solummodo per speciem, ergò.

Instabis: Essentia Angeli etiam non sufficit, licet sit actualiter præfens, ut intelligatur, ergò. Probatur ant. quia nihil est alteri ratio operandi immanenter, nisi informet aliquo modo illud, sed Angeli essentia, licet sit præfens, non informat intellectum Angeli, ergò. R. negando ant. cum majori suæ prob. quia quòd species primò informant aliquo modo potentiam intellectivam, per accidens est, de se enim id nullatenus requiritur, quia aliquo Deus non posset seipsum intelligere per suam essentiam, nec beati possent immediate absque specie videre Deum, quorum utrumque falsum est. Deinde objectum est causa partialis suæ cognitionis cum intellectu, sed nulla causa partialis ex propria ratione est alterius forma, & perfectio, cum qualibet absque alia habeat suam propriam activitatem; quòd autem species informant, est, quia accidentia sunt subiectum desiderantia.

VIII.

Probatur Conclusio tertiò: Species impressa essentia Angeli potest esse ratio

intelligendi ipsam intellectui Angelico, ergò etiam ipsa essentia, probatur consequ. quia species est ratio cognoscendi objectum non ex se sola, sed ex virtute objecti, à quo causatur, ergò multò melius poterit objectum per se, si sit proportionatum intellectui, uti est essentia Angeli; nihil enim obstat, ut ex superioribus patet, nam quòd per se existentia non obstat, quia Deus est magis per se existens, quam Angelus, & tamen intelligit seipsum, & cognoscitur à beatis; Tum quia jam ante retulavi, necessariam non esse inhærentiam, cum hoc speciebus tantum accidat. Sed in contrarium.

Opponitur Autoritas Aristotelis 3. de anima. textu 8. ubi dicit: *Animam intelligere se sicut alia à se*, ergò etiam Angelus, à paritate rationis & nature; subsumo, sed anima alia se cognoscit per speciem, ergò etiam se, & consequenter etiam Angelus cognoscet se per speciem. Deinde eodem lib. 3. textu 71. dicit: *Oportere oculum esse extra omnem colorem, alioquin, ut omnem colorem possit percipere*, ergò etiam essentia Angeli debet esse extra intellectum Angelici, ad hoc, ut possit eam cognoscere, sicut etiam extra debet esse ratio cognoscendi, qualiter tamen non est essentia Angeli, ergò. R. 1. per oppositionem alterius autoritatis, nempe D. Augustini, qui frequenter dicit, quòd anima se semper noscat, id est, semper de se habet omnia principia in actu primo, ad se cognoscendum, quamvis quoad actum secundum impediatur. R. 2. negando consequ. vel dist. ant. anima intelligit se, sicut alia, pro hoc statuo, concedo ant. pro statu separationis, nego ant. & consequ. pro illo enim tam bene se cognoscit sine specie, sicut defacto dicimus de Angelis, quare autem pro isto statu non cognoscit se sine specie, est, primò dependentia ejus àphantasmatis, ita, quòd defacto non movetur nisi ab aliquo imaginabili, & sensibili, secundò subordinatio potentiarum exteriorum ad sensitivam, & hujus ad intellectivam. Ad secundam autoritatem R. negando consequentiam, disparitas est, quia intellectus Angelicus est potentia inorganica, Philosophus autem loquitur de potentia organica, hæc autem restringitur ad certum genus objecti, certamque ejus dispositionem, non sic potentia intellectiva, quæ versatur circa totum genus entis: Quare bene Philosophus dixit, oculum debere esse extra omnem colorem, quia si aliquis color in ipso esset, vitaretur oculus, & non posset videre, nisi eo modo, quali colore infectus esset, verbi gratia alba, si albedinem haberet.

Arguitur ex ratione: Si Angelus se cognosceret per suam essentiam, loqueretur talem intellectum identificari debere essentia, & intellectui, sed, &c. ergò. Probatur sequela: Illa intellectio esset media inter essentiam & intellectum, sed si extrema identificatur sibi, magis illud, quòd est medium, ergò. R. negando sequelam, cujus probationis major dist. est media in essendo & entitate, nego ma. in genere intelligibile, & in ratione intentionali, concedo ma. & dist. similiter minor nego consequ. quia secundum suum esse, & entitativam

titativè intellectio non est medium, sed extremum, quia est effectus communis utriusque ab ambobus productus.

Dices. Intellectio non habet distinctionem nisi ab objecto & potentia, ergò cum utraque sit idem realiter, etiam intellectio erit eadem cum ipsis. R. dist. ma. habet distinctionem ab objecto & potentia intrinsecè, & à priori, nego ma. extrinsecè, & à posteriori, concedo ma. itaque intellectio Angeli distinguitur formaliter per seipsam, sicut quicunque effectus à sua causa; extrinsecè verò per ordinem ad alia objecta.

XI. Dico 3. Angelus potest etiam se abstractivè cognoscere per speciem, quæ desatò probabiliter in Angelo reperitur impressa à sua propria substantia.

Probatur prima pars: Angelus est abstractivè cognoscibilis, ergò; probatur ant. quia Angelus unus potest cognoscere abstractivè alterum, ergò est abstractivè cognoscibilis, & si ab alio, ergò etiam à seipso, cum non sit major ratio de uno, ac altero; quòd si dicas, esse rationem, quia videlicet alter cum non cognoscat semper intuitivè, adeoque potest abstractivè, sed hoc nihil est dicere, quia non est necesse, quòd se semper intuitivè cognoscat; &posito, quòd se intuitivè non cognosceret, tunc posset se cognoscere abstractivè.

XII. Dices: Intellectus Angelicus non potest cognoscere essentiam suam, quin cognoscat existentiam, ergò si seipsum cognoscat, hæc cognitio erit intuitiva, & non abstractiva, quia ad rem præsentem, & existentem, nempe ad essentiam Angeli. R. 1. negando ant. quia hoc ex nullo capite probatur, non ex identificatione, nam animalitas est identificata rationalitati, & tamen, quando cognitio terminatur ad animalitatem, non propterea terminatur ad rationalitatem, sic est in proposito. R. 2. negando conseq. licet Angelus cognosceret naturam suam, ut existentem, tamen potest illam cognoscere, ut à se distantem, sicut ego per phantasma Petri absentis video essentiam Petri existentis, sed non mihi præsentis, & est cognitio abstractiva, sic Angelus potest habere speciem sui ipsius, per quam seipsum tanquam absentem intelligat etiam existentem, quia cognitio intuitiva est rei existentis, & præsentis, ut talis.

XIII. Probatur secunda pars primò: Substantia Angeli apta est imprimere propriam speciem intellectui alterius Angeli, cum illi fuerit debitè præsens, ergò etiam in intellectu proprio, cum sit ejusdem rationis; probatur conseq. quia si reperitur propria species in intellectu alterius, non est ratio, cur denegetur proprio. Secundò: Activo & passivo naturali totaliter adequatè approximatis, si nullum adsit impedimentum, necessariò sequitur actio, sed substantia Angeli est principium naturaliter causativum speciei propriæ in intellectu creato cujuscunque alterius, veluti in subiecto idoneo naturaliter receptivo, ergò existens sic conjuncta proprio intellectui etiam imprimet ei sui speciem. Sed

XIV. Arguitur in contrarium: Sicut natura non decet in necessariis, ita non est distributrix

in superfluis, sed hujusmodi species est superflua in Angelis, cum per essentiam suam possit omnia cognoscere, ergò. R. 1. retorquendo argumentum, natura nullibi dat potentiam, quæ sit superflua, quæque non possit habere suum effectum, sed natura dedit potentiam essentia Angeli ad producendam speciem, ergò ubicunque erit, poterit eam producere, sic etenim dicimus, quòd Angeli non debeant habere species omnium rerum infusas, quia possunt naturaliter eas acquirere. R. 2. negando mi. quia talis species deservit ad habendam cognitionem abstractivam, si Angelus non cognosceret se intuitivè.

Instatur Angelus semper se cognoscit intuitivè, ergò nunquam est necesse se cognoscere abstractivè, quia præsentem cognitionem perfectà frustra adest imperfecta. R. negando conseq. ad probat. dico, quàmvis intuitiva sit perfectior, quàm abstractiva, hæc tamen non est imperfecta, adeoque non erit gratis, & superflua, imò ad majorem perfectionem Angeli, quòd se pluribus cognitionibus diversis possit cognoscere; deinde per accidens tantum esset, quòd non semper, aut rarò exiret in actum, satis enim est, quòd exire possit.

Dico 4. Angelus per suam essentiam nec intuitivè, nec abstractivè, distinctè, & propriè alia à se cognoscit. Ita Doctor 2. d. 3. q. 10.

XV. Non cognoscit per suam essentiam alia.

Probatur primò: Nulla res creata continet alia à se in esse reali, & cognito, instar naturæ divinæ ob ejus limitationem, ergò nihil potest Angelus distinctè & propriè, abstractivè, vel intuitivè cognoscere per suam essentiam.

Probatur secundò: Propria essentia Angeli non est ratio cognoscendi alia, tanquam species impressa, cum hæc sit imago rei ab ipsa re impressa & producta, vel à Deo causata, nec etiam est ratio cognoscendi, ut medium cognitum, cum nec essentialiter, nec eminenter, nec virtualiter contineat entitatem & intelligibilitatem aliorum, ergò nullo modo Angelus per suam essentiam alia à se cognoscit.

QUÆSTIO II.

An Angelus cognoscat essentiam divinam per suam substantiam, vel an aliter, & quomodo?

In hac quæstione duplex est sententia, prima divi Thomæ 1. p. q. 56. art. 3. doctentis, Angelum habere cognitionem distinctam essentia divinæ (de confusa non est difficultas, ut mox videbitur) non quidem per aliquam speciem intelligibilem ipsius essentia, aliam ab essentia Angeli, sed per suam propriam essentiam, tanquam per medium cognitum, & tanquam per rationem formalem cognoscendi, veluti speciem intelligibilem representantem Deum, cujus vicem ipsa essentia Angeli gerit, cum alia talis species sit impossibilis, quòd autem gerere possit hujusmodi vices essentia Angeli, est, quia ipsa est imago representans distinctè. Scotus contra hic q. 9. negat, Angelum posse habere cognitionem distinctam

I. Duplex est sententia.

Uuuuu 3 stinctam